

MARJO MELA

VIRON PISA-TULOKSET

Suomi paistatteli 2000-luvun alkupuolella PISA-tuloksillaan, mutta nykyään Viro on Euroopan johtava maa tulosten perusteella. Mitä Viro tekee toisin? Viron opetusministeriö on analysoinut tuloksia omasta näkökulmastaan.

VARBOLA LINNUSES TÄIDAVAD ÕPILASED OMA REISIVIHIKUT, ET ÕPPEAASTA LÕPUEKSKURSIONIST JÄÄKS ILUS MÄLESTUS JA KOGUNENUD TEADMISED KAOTSI EI LÄHEKS! 2012
KOOLI FOTOAPARAAT,

OPPILAAT TÄYTTÄVÄT MATKAPÄIVÄKIRJOJAAN, JOTTA LUKUVUODEN LOPUN RETKESTÄ JÄISI KAUNIS MUISTO, EIVÄTKÄ KERTYNEET TIEDOT MENISI HUKKAAN!
VARBOLAN LINNAVUORI,RAPLAMAA, KUVAT ESTER VULFF.

Virossa opettajilla on Euroopan suurin autonomia. Virossa koulubyrokratia on suhteellisen vähäistä verrattuna Suomeen. Virossa ei ole Opetushallituksen kaltaista virastoa, vaan opetukseen liittyvät ratkaisut tehdään yleensä paikallisesti. Rehtoreilla ja opettajilla on eniten autonomisuutta työhönsä koko Pisa-tutkimuksen otannassa.

Virossa Pisa-tutkimukseen osallistui 6392 oppilasta 196 koulusta, 3120 tyttöä ja 3272 poikaa, ja heistä 77 % teki testin viroksi ja 23 % venäjäksi. Erityisluokilla olevia oppilaita ei testiin osallistunut. Maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita (uussisserändäjä), on Virossa hyvin vähän. Lukuvuonna 21–22 heitä oli ainoastaan 831, joista todennäköisesti suurin osa oli ukrainalaistaustaisia pakolaisia. Viro ei toistaiseksi ole ollut mikään siirtolaisten toivemaa.

Tuloksissa näkyy selvästi se, että Virossa koulutus nähdään edelleen tienä sosiaaliseen nousuun. Yli 70 % nuorista jatkaa lukioon, ja korkeakoulupaikkoja on paljon, sillä ikäluokat ovat pienentyneet todella nopeasti.

Virolaiset oppilaat luottavat itseensä ja osaamiseensa sekä tuntevat olonsa turvalliseksi koulussa ja koulumatkalla. Poikien luottamus omiin kykyihinsä on suurempi kuin tyttöjen. Oppilaiden sosiaalinen tausta näkyy tuloksissa, sillä hyvätuloisten perheiden lapset menestyvät paremmin. Tätä yritetään Virossakin tasoittaa. Pienten paikkakuntien koulut eivät menestyneet yhtä hyvin kuin suurten kaupunkien. Vironkieli-

set oppilaat menestyivät jonkin verran paremmin kuin venäjänkieliset.

Virolaisissa kouluissa opettajat ovat suhteellisen iäkkäitä. Huonojen palkkojen vuoksi nuoret eivät tahdo opiskella opettajiksi. Eriytyisen vähän nuoria kiinnostaa matematiikan, fysiikan ja kemian opettajiksi ryhtyminen. Hakijapulaa on pyritty paikkaamaan sillä, että viime vuodesta lähtien opettajiksi opiskelevilla on ollut mahdollista saada valtiolta lisäopintotukea opintoihinsa.

Virossa opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa kaikesta kouluun liittyvästä. Paikallisista kouluista vastaavat paikallishallinnon kouluviranomaiset. Suurin haaste on tällä hetkellä opettajien saatavuus. Maaseudulla joudutaan kouluja, erityisesti lukioita, lakkauttamaan. Tallinnan alueella tarvittaisiin nopeasti 1000 lukiopaikkaa lisää, sillä muuttoliike kohdistuu kasvukeskuksiin, joita Virossa ovat lähinnä Tallinna ja Tartto. Viro satsaa koulutukseen 6 % bruttokansantuotteesta eli varsin paljon. Tämä näkyy muun muassa siinä, että Virossa on viime vuosina rakennettu paljon uusia kouluja.

Suomen Opetushallitusta vastaavaa viranomaista Virossa ei ole, mikä vähentää byrokratiaa. OPH on Suomessa se viranomainen, jonka tehtävänä on periaatteessa kehittää koulua. Pisa-tuloksista on kritisoitu Opetushallitusta, mutta virasto itse ei ole kovin halukas itsekritiikkiin, vaikka se vastaa Suomessa koulutuksen kehittämisestä.

Virossa on päätetty, että venäjänkielisissä kouluissa siirrytään täysin vironkieliseen opetukseen vuoteen 2030 mennessä. Tämä on herättänyt runsaasti keskustelua puolesta ja vastaan.

Viron äidinkielen opetusta annetaan erikseen kielessä ja kirjallisuudessa. Jo ala-astella on kirjallisuudelle omat lukujärjestykseen merkityt tuntinsa ja näillä tunneilla analysoidaan erilaisia tekstejä. Kirjallisuuden ja lukemisen syötös on tämän vuoksi paljon suurempi kuin suomalaisissa kouluissa.

Virossa vanhemmat ovat kiinnostuneita lastensa koulunkäynnistä ja peruskoulussa on loppukokeet, jotka ratkaisevat, mihin toisen asteen oppilaitokseen oppilas pääsee. Loppukokeista on se hyöty, että opettajat eivät voi antaa liian korkeita arvosanoja. Opettajat eivät itse arvostele kokeita, vaan se tehdään valtakunnallisesti. Lukion päätteeksi tehtävässä ylioppilaskokeessa on Virossa enemmän pakollisia aineita kuin meillä: matematiikka, äidinkieli ja A-kieli.

Suomen ja Viron koulujen välillä on suuri ero siinä, että vaikka Virossakin pyritään oppilaiden itseohjautuvuuteen, luokissa työskennellään kuitenkin melko perinteisesti ja opettajajohtoisesti. Myös järjestykseen ja työrauhaan kiinnitetään paljon huomiota. Lisäksi painotus on selkeämmin perustaidoissa, ja pojat saadaan helpommin pidettyä koulussa. Arvostelun on loppukokeiden vuoksi oltava enemmän todellisiin taitoihin perustuvaa kuin Suomessa. ■